

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2024 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelktualnej

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Ryszard Marchwicki

Protokolant: sekr. sąd. Halszka Mróz

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2024 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa I. K., R. K. (1),

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 2 kwietnia 2019 r. sygn. akt I C 626/16

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie I.1. a i b w ten sposób, że powództwo oddala w całości,

b) w punkcie I.3. w ten sposób, że koszty procesu rozdziela stosunkowo pomiędzy stronami obciążając nimi powodów I. K. i R. K. (1) oraz pozwanego po 50%, przyjmując minimalną stawkę kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika pozostawiając szczegółowe rozliczenie w/w kosztów referendarzowi sądowemu,

2. zasądza od powodów I. K. i R. K. (1) na rzecz pozwanego 22 418 zł tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu apelacyjnym i skargowo kasacyjnym z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności powyższej kwoty poczynając od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia .

Ryszard Marchwicki

UZASADNIENIE

Powodowie I. i R. K. (2) wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz solidarnie kwoty 101 000 zł, na którą składały się: 71 000 zł tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości nr 2 i 3 opisanych w dalszej części pozwu oraz kwota 10 000 zł tytułem zwrotu części nakładów koniecznych do zapewnienia właściwego klimatu akustycznego nieruchomościom nr 2 i 3 oraz kwota 20 000 zł tytułem części odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości nr 1 wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty.

Pismem z dnia 30 listopada 2015 r. (k. 320) powodowie rozszerzyli powództwo i domagali się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz solidarnie kwoty 126 600 zł, na którą to kwotę składały się: 72 500 zł tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości położonych w P. przy ul. (...) oraz kwota 10 000 zł z tytułu zwrotu części nakładów koniecznych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego tych nieruchomości wraz z ustawowymi

odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także kwoty 44 100zł tytułem części odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Sprawę pierwotnie zarejestrowano pod sygnaturą I C 647/14.

Pozwany (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. - wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów zwrotu kosztów postępowania.

Wyrokiem częściowym z dnia 10 maja 2016r., w sprawie o sygn. akt I C 626/16, Sąd Okręgowy w Poznaniu:

1. zasądził od pozwanego na rzecz powodów I. K. i R. K. (1) solidarnie kwotę 116.600 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lutego 2014 roku do dnia zapłaty;

W wyniku apelacji wniesionej przez pozwanego wyrokiem z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 846/16 Sąd Apelacyjny w Poznaniu zmienił zaskarżony wyrok w pkt 1 tylko w ten sposób, że określił początkową datę płatności ustawowych odsetek od kwoty 91.000 zł na dzień 3.12.2015 r., a od kwoty 25.600 zł na dzień 14.12.2015 r.

W toku postępowania po opracowaniu opinii łącznej przez biegłego Z. B. i biegłego sądowego W. P., powodowie dokonali zmiany zawartych w pozwie roszczeń w przedmiocie określenia wartości nakładów w następujący sposób Powodowie I. K. i R. K. (1) wnieśli o zasądzenie na rzecz powodów solidarnie kwoty 143.173,16 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zwrotu nakładów koniecznych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego nieruchomości należących do powodów;(k.1376-1377)

Wyrokiem łącznym z dnia 2 kwietnia 2019 r Sąd Okręgowy w Poznaniu:

I. 1 zasądził od pozwanego na rzecz powodów I. i R. K. (1) solidarnie kwotę:

a) 10.000 zł (dziesięć tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty,

b) 133.173,16 zł (sto trzydzieści trzy tysiące sto siedemdziesiąt trzy złote i szesnaście groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 31 stycznia 2019 roku do dnia zapłaty

- tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną budynku;

I. 2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

I. 3. kosztami procesu obciążył w całości pozwanego, przyjmując minimalną stawkę kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika z tym, że szczegółowe rozliczenie w/w kosztów pozostawia referendarzowi sądowemu;

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski Sądu Okręgowego.

Lotnisko P. - Ł. powstało w 1913 r. jako pruskie lotnisko wojskowe w Ł. pod P.. Przed I wojną światową, a także w czasie jej trwania, na lotnisku funkcjonowała szkoła pilotów, obserwatorów i mechaników, poza tym naprawiano samoloty i składowano sprzęt lotniczy. W latach 1931 - 1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, port w Ł. stał się drugim po W. - O. lotniskiem w kraju.

W 1987 r. powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł..

W 1993 r. przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne do D..

W 1996 r. rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie

utworzenia spółki (...). W dniu 11 lipca 1997 r. utworzono spółkę (...), której udziałowcami zostali Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa.

W 2000 r. rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do B. i zawarto porozumienia o współpracy z F. A..

W 2001 r. oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nową płytę postojową.

W 2002 r. uruchomiono połączenia do W. i F.. W 2003 r. uruchomiono połączenia do K./B., W., M. i L., a także oddano do użytkowania zmodernizowany terminal GA. W 2004 r. uruchomiono połączenia do B. i M.. W latach 2005 - 2007 uruchomiono kolejne połączenia do L. L., L. S., D., L., S., B.-G., B., D., (...), L. G., E., P. B., R.-C. i K..

W 2008 r. przystąpiono do rozbudowy terminala pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie S..

W dniu 28 lutego 2011 r. (...) Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)”.

W kwietniu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę terminala pasażerskiego, a w czerwcu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych. W lipcu 2012 r. rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminala pasażerskiego - początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów.

Rozwój lotniska w kolejnych dziesięcioleciach skutkował wzrostem liczby pasażerów obsługiwanych przez port lotniczy. W 2000 r. skorzystało z niego 227 847 pasażerów, przy liczbie 13 225 operacji lotniczych. W 2008 r. natomiast z portu skorzystało już 1 274 679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano w liczbie 23 609. W 2012 r. z portu skorzystało 1 595 221 pasażerów i odbyło się 25 261 operacji lotniczych.

Lotnisko cywilne P. - Ł. jest własnością pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

Sejmik Województwa (...) podjął w dniu 30 stycznia 2012 r. na podstawie art. 135 ust. 1, 2, 3a i 3b u.p.o.ś. uchwałę nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P..

Uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania (dalej jako: (...)) dla lotniska P. – Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Przedmiotowa uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: (1) izol linii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (2) izol linii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eqN} = 45$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (3) izol linii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 50$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (4) izol linii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eqN} = 40$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska.

Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: (1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izol linii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 60$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 50$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izol linii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 45$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy lotniska.

Nieruchomość powodów znalazła się w strefie obszaru ograniczonego użytkowania zarówno zewnętrznej jak i wewnętrznej.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej (...) w postaci obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. W uchwale wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

Powodowie I. i R. K. (1) są właścicielami na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomości gruntowej położonej przy ul. (...) w P., dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), zabudowanej domem jednorodzinny, nieruchomości gruntowej położonej przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) oraz nieruchomości przy ul. (...) w P., dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), która zabudowana jest domem jednorodzinny.

W chwili wejścia w życie przedmiotowej uchwały (na dzień 28 lutego 2012 r.) nieruchomość powodów przy ul. (...) była zabudowana wolnostojącym, podpiwniczonym, dwukondygnacyjnym budynkiem mieszkalnym o powierzchni 122 m², łączna powierzchnia działki wynosiła 1 640 m². Nieruchomość powodów znajduje się w strefie zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. – Ł. w P..

Zgodnie z załącznikiem nr 7a do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr XVIII/302/12, opisana powyżej nieruchomość znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. - Ł. w P..

Budynek powodów przy ul. (...) w P. nie spełnia wymogi Polskiej Normy PN-B- (...) - 3:1999 („Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach), z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej po utworzeniu (...), budynek spełnia wymogi te same normy także z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej przed utworzeniem (...), natomiast nie spełnia wymogów Polskiej Normy PN-B- (...):2015-10 „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach- Część 3: Wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród w budynkach i elementów budowlanych” z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej po utworzeniu (...), dla wartości poziomu miarodajnego wyznaczonego dla stanu na 2034 r.

Budynek mieszkalny powodów wymaga nakładów związanych z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P. oraz rozbudowy i eksploatacji tego lotniska w celu dotrzymania ww. norm co do izolacyjności akustycznej. W budynku powodów konieczna jest wymiana stolarki okiennej, poprawa izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych i wykonanie instalacji wentylacyjnej oraz wykonanie niezbędnych robót przygotowawczych i wykończeniowych w tym zakresie. Konieczne przy tym jest zamontowanie wentylacji nawiewno-wywiewnej z centralą wentylacyjną, gdyż wentylacja grawitacyjna nie działałaby poprawnie skoro okna muszą być szczelne i nie zapewniałyby poprawnej i właściwej wymiany powietrza w ciągu całego roku.

Tym samym wymiana stolarki okiennej, poprawa izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych wykonanie instalacji wentylacyjnej wraz z kosztem robót przygotowawczych i wykończeniowych wynosi 76.045,11 zł.

Nieruchomość powodów przy ul. (...) w P. (którą stanowią graniczące ze sobą nieruchomości gruntowe, dla których prowadzone są księgi wieczyste o numerach (...)) w chwili wejścia w życie uchwały zabudowana była wolnostojącym, częściowo podpiwniczonym, dwukondygnacyjnym budynkiem mieszkalnym. Łączna powierzchnia działek wynosiła 1 020 m².

Zgodnie z załącznikiem nr 7a do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr XVIII/302/12, opisana powyżej nieruchomość znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. - Ł. w P..

Budynek powodów przy ul. (...) w P. spełnia wymogi Polskiej Normy PN-B- (...) - 3:1999 („Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach), z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej po utworzeniu (...), budynek spełnia wymogi te same normy także z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej przed utworzeniem (...), natomiast nie spełnia wymogów Polskiej Normy PN-B- (...):2015-10 „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach- Część 3: Wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród w budynkach i elementów budowlanych” z zakresu izolacyjności akustycznej, dla stanu izolacyjności akustycznej określonej po utworzeniu (...), dla wartości poziomu miarodajnego wyznaczonego dla stanu na 2034 r.

Budynek mieszkalny powodów wymaga nakładów związanych z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P. oraz rozbudowy i eksploatacji tego lotniska w celu dotrzymania ww. norm co do izolacyjności akustycznej. W budynku powódki konieczna jest wymiana stolarki okiennej i wykonanie instalacji wentylacyjnej oraz wykonanie niezbędnych robót przygotowawczych i wykończeniowych w tym zakresie. Konieczne przy tym jest zamontowanie wentylacji nawiewno-wywiewnej z centralą wentylacyjną, gdyż wentylacja grawitacyjna nie działałaby poprawnie skoro okna muszą być szczelne i nie zapewniałyby poprawnej i właściwej wymiany powietrza w ciągu całego roku.

Tym samym wymiana stolarki okiennej, wykonanie instalacji wentylacyjnej wraz z kosztem robót przygotowawczych i wykończeniowych wynosi 67.127,75 zł.

Pismem z dnia 28 stycznia 2014 r. powodowie I. i R. K. (1) wezwali pozwanego do zapłaty na ich rzecz kwoty 150 000 zł tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości oraz tytułem zwrotu części nakładów koniecznych dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego nieruchomości położonych w P., a stanowiących własność powodów i to w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma. Pismo zostało odebrane przez pozwanego w dniu 30 stycznia 2014 r. Pozwany na wezwanie to nie odpowiedział, nie wypłacił powodom żądanej kwoty.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy zważył co następuje.

W rozpoznawanej sprawie zakończono postępowanie w zakresie pierwszego z powyższych żądań poprzez wydanie w niniejszej sprawie przez Sąd wyroku częściowego z dnia 10 maja 2016 roku, który uprawomocnił się w dniu 8 lutego 2017 roku, na skutek wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu, sygn. akt. I ACa 846/16 (k. 644).

W tym stanie rzeczy wobec zakończenia postępowania dowodowego w zakresie drugiego z żądań powodów, zaistniały podstawy do wydania wyroku, w którym rozstrzygnięte zostało żądanie zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów I. i R. K. (1) odszkodowania tytułem zwrotu nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości powodów.

Na skutek wprowadzenia w życie powołaną wyżej uchwałą Sejmiku Województwa (...) obszaru ograniczonego użytkowania, nieruchomości powodów znalazły się w strefie wewnętrznej i zewnętrznej tego obszaru.

Strefy te wiążą się nie tylko z ograniczeniami w korzystaniu z nieruchomości m.in. poprzez konieczność zapewnienia w budynkach mieszkalnych właściwego klimatu akustycznego, ale przede wszystkim z koniecznością znoszenia zwiększonej emisji hałasu, co w znaczący sposób obniża komfort życia w takim miejscu. Nie można przy tym porównywać hałasu powodowanego przez komunikację miejską, tramwaje, autobusy, czy też samochody do hałasu związanego z funkcjonowaniem lotniska. Hałas wywoływany przez starty, lądowania i przeloty samolotów nie jest związany z normalnym funkcjonowaniem miasta, nie jest dla miasta czymś zwykłym; docierając do nieruchomości o przeznaczeniu mieszkalnym i przekraczając normy emisyjne zawarte w obowiązujących przepisach zakłóca korzystanie z nieruchomości ponad tzw. „przeciętną miarę”.

Bez wątpienia wprowadzenie ochrony zagwarantowanej ustawą o ochronie środowiska nie zmniejszyło uciążliwości spowodowanej sąsiedztwem lotniska lecz umożliwiło dochodzenie roszczeń mających na celu zwrot nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości. D. lotniska z uwagi na ważny cel społeczny została zaaprobowana przez ustawodawcę w zamian za możliwość pieniężnej rekompensaty dla osób nie mogących sprzeciwić się tej działalności, a obowiązek dostarczenia tej rekompensaty spoczywa na podmiocie korzystającym z lotniska. Nieusuwalne lecz z uzasadnionych względów konieczne przekroczenie standardów ochrony środowiska wymaga bowiem legalizacji odpowiednim aktem prawa miejscowego. Twierdzenie pozwanego, że hałas wokół lotniska występował już wcześniej i powodowie winni ten fakt uwzględnić dochodząc swoich roszczeń nie podważa w żaden sposób uprawnienia do zwrotu nakładów na zapewnienie właściwej ochrony akustycznej ich budynków z tytułu wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania.

Oceniając zasadność roszczeń powodów w zakresie nakładów na ich nieruchomości dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego stwierdzić należy, iż przepis art. 136 ust. 3 Prawa ochrony środowiska wyraźnie stanowi, iż tylko w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkoda, o której mowa w art. 129 ust. 2 wskazanej powyżej ustawy, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Ugruntowany w orzecznictwie jest pogląd, że odszkodowanie powinno obejmować koszty przystosowania istniejących budynków w taki sposób, aby w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej zapewniony był właściwy klimat akustyczny niezależnie od tego, czy nakłady na rewitalizację akustyczną zostały poniesione w całości, w części, czy też wcale.

Wyżej wskazany art. 136 ust. 2 Prawa ochrony środowiska nie zawęża wypłaty odszkodowania do kosztów poniesionych w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie, lecz wskazuje tę sytuację jako dodatkowy element szkody.

Odmierna interpretacja wprowadzałaby zróżnicowanie właścicieli na bardziej rzutkich i zamożnych, lub mających wiedzę z dziedziny akustyki, lub budownictwa, którzy załatwili i opłacili materiały, fachowców i dokonali stosownych nakładów, aby ochronić swe mieszkania przed hałasem i właścicieli, którzy nie mają wiedzy jakich konkretnie nakładów trzeba dokonać i nie mają dostatecznych możliwości finansowych, aby te nakłady ponieść i ochronić przed hałasem zajmowane pomieszczenia wymagające ochrony akustycznej.

Jak wynika z opinii łącznej wykonanej przez biegłego sądowego z zakresu akustyki i dziedziny budownictwa oraz szacowania nieruchomości tj. W. P. i Z. B. w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla L. P. – L. nieruchomości powodów wymagają nakładów akustycznych w celu dotrzymania norm izolacyjności akustycznej poprzez wymianę okien oraz wykonanie instalacji wentylacyjnej.

Na podstawie przeprowadzonych wyliczeń, biegły sądowy Z. B. stwierdził, że koszt nakładów jakie powodowie I. i R. K. (1) powinni ponieść, w celu zapewnienia właściwego klimatu akustycznego dla nieruchomości położonej przy ul. (...) w P. wynosi - 76.045,41 zł, a nieruchomości przy ul. (...) - 67.127,75 zł.

W konsekwencji, na podstawie powołanych wyżej przepisów ustawy, odnośnie do powodów I. i R. K. (1) zasądzeniu tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną budynków podlegała na ich rzecz solidarnie kwota 143.173,16 zł (76.045,41 + 67.127,75 zł).

O odsetkach ustawowych od zasądzonej należności głównej sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., zgodnie z którym, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Roszczenie o odszkodowanie jest roszczeniem bezterminowym, a zatem staje się ono wymagalne, z uwagi na brzmienie przepisu art. 455 k.c., po wezwaniu dłużnika do zapłaty.

Za datę początkową odsetek ustawowych Sąd ustalił na dzień następny po 14 dniu od doręczenia odpisów opinii, tj. od 17 sierpnia 2018 r. Już bowiem w tej dacie pozwany pozostawał w opóźnieniu w zapłacie żądanego przez powódkę zwrotu nakładów. Jednocześnie Sąd wskazuje, że Sąd ustalił odsetki od rozszerzonego powództwa na dzień po doręczeniu pisma rozszerzających powództwa.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w sprawie z powództwa K. M., H. i M. G. i M. i H. L., (stosunkowe rozdzielenie kosztów postępowania) oraz na podstawie art. 98 par 1 kpc w sprawie z powództwa I. i R. K. (1), obciążenie w całości kosztami postępowania pozwanego przy czym sąd określił jedynie zasady dotyczące rozstrzygnięcia o kosztach procesu, pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożył pozwany, zaskarżając orzeczenie w części w jakiej Sąd Okręgowy uwzględnił powództwa i zasądził na rzecz powodów kwotę w łącznej wysokości 248 928,93 zł wraz z odsetkami ustawowymi (punkt I.1, II.1, III.1, III. 2 wyroku) oraz w części orzekającej o kosztach procesu (punkt I.3, II.4, III.4 wyroku).

Pozwany zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku prawo ochrony środowiska w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że odszkodowanie z tytułu poniesionych wydatków na rewitalizację akustyczną, należne jest bez względu na to, czy strona powodowa w rzeczywistości poniosła koszty rewitalizacji akustycznej swojej nieruchomości, podczas gdy wykładnia tychże przepisów prowadzi do wniosku, iż aby móc skutecznie dochodzić odszkodowania konieczne jest faktyczne poniesienie wydatków na rewitalizację akustyczną;

- art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. w zw. z § 8 i § 9 Uchwały nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 roku poprzez przyjęcie, iż odszkodowanie z tytułu zwrotu poniesionych kosztów rewitalizacji akustycznej nieruchomości należne jest również w przypadku nieruchomości położonych w strefie zewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania utworzonego dla lotniska P. - Ł., a więc takich jak nieruchomości będące własnością powodów R. i I. K. oraz K. M., położone przy ul. (...) w P., (...) w P. oraz przy ul. (...) w P.;

- § 3 oraz § 4 Uchwały nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 roku w zw. z Tabelą nr 1 i Tabelą nr 2, będącymi załącznikami do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, poprzez niezasadne przyjęcie, iż hałas w strefie zewnętrznej, a więc w strefie, w której znajdują się nieruchomości powodów R. i I. K. oraz K. M., położone przy ul. (...) w P., (...) w P. oraz przy ul. (...) w P., przekracza dopuszczalny poziom hałasu w środowisku ustalony w przepisach powszechnie obowiązujących;

- art. 361 § 2 kc poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że naprawieniu podlega szkoda, która jeszcze nie powstała, tak jak w niniejszej sprawie, w której nie doszło jeszcze do utraty składników majątkowych, czyli do poniesienia przez powodów nieplanowanych (niezgodnych z ich wolą) wydatków;

- art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że przepisy te określają dwie odrębne szkody w majątku powodów, podczas gdy już wprost z treści tych przepisów wynika, że są to tylko różne postaci tej samej szkody;

- art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i nieuwzględnienie zjawiska rekurencji, co w efekcie doprowadziło do zawyżenia sumy odszkodowania należnego stronie powodowej;

- art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że roszczenie o zapłatę odszkodowania stało się wymagalne z chwilą upływu 14 dni od daty doręczenia stronie pozwanej odpisów opinii biegłych oraz z dniem następnym po dacie doręczenia stronie pozwanej pism procesowych

zawierających rozszerzenie powództwa, podczas gdy, skoro odszkodowanie zostało obliczone według cen aktualnych, czyli cen z daty jego ustalania (orzekania), stało się ono wymagalne dopiero z datą wyrokowania i najwcześniej od tej daty dłużnik (pozwany) pozostaje w opóźnieniu uzasadniającym zapłatę odsetek.

II. naruszenie przepisów postępowania:

- art. 227 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez przyjęcie przez Sąd I Instancji, że wystąpienie szkody dochodzonej na gruncie art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. oraz rozmiar takiej szkody zostały w niniejszej sprawie udowodnione przez powodów, pomimo iż powyższe okoliczności nie zostały udowodnione, w szczególności nie zostały udowodnione ze względu na wadliwość przedstawionych w sprawie opinii łącznych biegłych;
- art. 244 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c., poprzez dokonanie przez Sąd I Instancji ustaleń sprzecznych z treścią dokumentu urzędowego w postaci Uchwały nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 roku;
- art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez oparcie się przy rozstrzygnięciu sprawy na dowodzie z opinii biegłych zawierających zasadnicze błędy metodologiczne, które uniemożliwiają potraktowanie ich jako rzetelnego środka dowodowego, mającego za zadanie wyjaśnienie okoliczności wymagających wiadomości specjalnych;
- art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez oparcie się w skarżonym wyroku na treści opinii przedstawionych w niniejszej sprawie, a przygotowanych przez biegłych nie mających dostępu do dziennika budowy, pełnej dokumentacji projektowej i powykonawczej, a także decyzji o pozwoleniu na budowę wraz z dokumentacją udowadniającą stan nieruchomości na datę 28 lutego 2012 roku, które to dokumenty są konieczne dla rzetelnego określenia stanu faktycznego (w tym technicznego) nieruchomości powodów;
- art. 217 §§ 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., poprzez nieuwzględnienie wniosku dowodowego strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z dziedziny akustyki oraz budownictwa, w sytuacji gdy strona pozwana w toku postępowania podnosiła szereg merytorycznych zarzutów do opinii biegłych W. P. i Z. B., a wnioskowane dowody miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy;
- art. 217 §§ 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., poprzez całkowite pominięcie zastrzeżeń pozwanego względem przedstawionych w sprawie opinii biegłych oraz pominięcie wniosków dowodowych zmierzających do wykazania wadliwości metodologicznej oraz merytorycznej przedmiotowych opinii, czym Sąd I Instancji doprowadził do faktycznego pozbawienia strony pozwanej możliwości obrony jej praw;
- art. 328 § 2 k.p.c., poprzez niedostateczne wyjaśnienie w wyroku przyczyn, dla których Sąd I Instancji uznał za zasadne przyznanie odszkodowania powodom R. i I. K. oraz K. M. z tytułu kosztów rewitalizacji akustycznej nieruchomości położonych przy ul. (...) w P., (...) w P. oraz przy ul. (...) w P.;
- art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., poprzez niedostateczne wyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku przyczyn, ze względu na które Sąd nie przychylił się do wniosków strony pozwanej o powołanie innego biegłego z dziedziny akustyki i budownictwa;
- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak odniesienia się do formułowanych w piśmie procesowym strony pozwanej z dnia 16 sierpnia 2018 roku zarzutów do opinii biegłych W. P. i Z. B. w sposób pozwalający na przeprowadzenie kontroli instancyjnej rozumowania Sądu Okręgowego w tym zakresie;
- art. 98 k.p.c. poprzez niezasadne obciążenie strony pozwanej całością kosztów postępowania w sprawie z powództwa R. i I. K.;
- art. 100 k.p.c. poprzez błędne obliczenie i w konsekwencji nienależne obciążenie strony pozwanej kosztami postępowania w sprawach z powództwa K. M. oraz H. i M. G..

Mając na uwadze powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództw w zaskarżonym zakresie, jak również zasądzenie od powodów R. i I. K., K. M. oraz H. i M. G. na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów procesu w I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, zasądzenie od powodów R. i I. K., K. M. oraz H. i M. /54 G. na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W wyniku rozpoznania apelacji Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 31 marca 2021 r m.in. w części dotyczącej powodów I. K. i R. K. (1) zmienił zaskarżony wyrok w ten tylko sposób , że w punkcie I.1.b. datę początkową zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 133.173,16 zł ustalił na dzień 5 lutego 2019 r , a w pozostałym zakresie apelację pozwanego oddalił, dzieląc argumentację sądu I instancji co do zasadności powództwa o zwrot nakładów.

Pozwana wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w części w jakiej Sąd ten przyznał powodom I. K. i R. K. (1) 143 173,16 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, a jednocześnie oddalił apelację pozwanego w części dotyczącej powództwa I. K. oraz R. K. (1), wnosząc o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Pozwany zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie prawa materialnego i procesowego, tj. art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś.; art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. w zw. z § 8 i 9 uchwały z 30 stycznia 2012 r.; § 3 i 4 uchwały z 30 stycznia 2012 r. w zw. z Tabelą nr 1 i Tabelą nr 2, będącymi załącznikami do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku; art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś.; art. 278 § 1 w zw. z art. 233 § 1 w zw. z art. 227 w zw. z art. 382 k.p.c.

Wyrokiem z dnia 7 listopada 2023 r w sprawie II CSKP 1795/22 Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w punkcie 2. w części, w jakiej została oddalona apelacja co do I. K. i R. K. (1) oraz w punkcie 3. lit. a) i przekazuje sprawę w tej części Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

W uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia Sąd Najwyższy wskazał , że przede wszystkim Sąd Apelacyjny nie dostrzegł, że przyjęta w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacja relacji art. 136 ust. 3 p.o.ś. do art. 129 ust. 2 p.o.ś. pozbawia ten drugi przepis jakiegokolwiek normatywnego znaczenia. Jeżeli bowiem koszty rewitalizacji akustycznej mieściłyby się w pojęciu szkody w rozumieniu art. 129 ust. 2 p.o.ś., to art. 136 ust. 3 p.o.ś. byłby przecież zbędny. Tego rodzaju wykładnia per non est jest niedopuszczalna.

Punktem wyjścia dla dalszych rozważań musi być założenie, że art. 129 ust. 2 p.o.ś. posługuje się pojęciem szkody majątkowej, nieodbiegającym od ujmowania tej instytucji na gruncie ogólnych zasad odpowiedzialności odszkodowawczej. Przyjmuje się powszechnie, że ustalenie zaistnienia szkody i jej rozmiaru odbywa się przy zastosowaniu metody dyferencyjnej (różnicy). Polega ona na zestawieniu wartości majątku poszkodowanego faktycznie istniejącej z wartością tego majątku, która istniałaby, gdyby nie zaszło zdarzenie szkodzące, czyli w okolicznościach sprawy - wprowadzenie ograniczeń wynikających z ustanowienia 00U (zob. uchwały SN z 7 kwietnia 2022 r., III CZP 80/22, OSNC 2022 nr 11, poz. 106, i z 29 kwietnia 2022 r., II CZP 81/22, OSNC 2023 nr 1, poz. 3, oraz wyroki SN: z 20 kwietnia 2021 r., II CSKP 5/21, OSNC 2022 nr 2, poz. 17; z 7 maja 2021 r., (...) 42/21; z 23 czerwca 2022 r., (...) 262/22; z 6 października 2022 r., (...)).

Z tej perspektywy koszty poniesione przez właściciela nieruchomości na rewitalizację akustyczną budynku nie mogą być traktowane jako szkoda. Co prawda poniesienie tych kosztów (wydatki) oznacza zmniejszenie aktywów właściciela, ale poczynienie nakładów na budynek (nieruchomość), co do zasady jednocześnie zwiększa jego wartość, a więc również aktywa właściciela. Przy czym stosunkowo rzadko wzrost wartości nieruchomości będzie równy kwocie poniesionych kosztów. Z reguły wzrost jej wartości będzie niższy lub wyższy od kwoty wydatków. Wyjątkowo, zwłaszcza gdy nakłady obniżą wartość użytkową lub estetykę budynku, poniesienie przez właściciela określonych kosztów może też doprowadzić do spadku wartości nieruchomości.

Oznacza to, że art. 136 ust. 3 p.o.ś. jest przepisem szczególnym (także wobec art. 129 ust. 2 p.o.ś.) rozciągającym, względem ogólnych zasad, zakres szkody na koszty poniesione na rewitalizację akustyczną (zob. wyroki SN z 20 kwietnia 2021 r., II CSKP 5/21, OSNC 2022, nr 2, poz. 17, i z 23 marca 2022 r., (...) 286/22). Nie jest więc istotne, czy poniesienie tych kosztów doprowadziło do wzrostu czy spadku wartości nieruchomości. Nawet zatem, jeżeli skutkiem wykonania prac, mających poprawić klimat akustyczny budynku, byłby wzrost wartości nieruchomości o kwotę wyższą niż kwota wydatków (co w świetle metody dyferencyjnej prowadziłoby do wniosku o nieistnieniu szkody), całość poniesionych w tym celu kosztów jest według art. 136 ust. 3 p.o.ś. zaliczana do szkody.

Nie jest zatem możliwe objęcie odszkodowaniem zasądzonym na podstawie art. 129 ust. 3 p.o.ś. kosztów rewitalizacji akustycznej, o których mowa w art. 136 ust. 3 p.o.ś. Koszty te nie są bowiem kompensowane na podstawie ogólnych zasad, do których nawiązuje ten pierwszy przepis. Stanowią bowiem składnik szkody tylko w rozumieniu art. 136 ust. 3 p.o.ś., będącego przepisem szczególnym.

Implikuje to oczywiście pytanie o relację zakresu szkody, o jakiej mowa w art. 129 ust. 2 p.o.ś. do szkody określonej w art. 136 ust. 3 p.o.ś. W pewnym stopniu przepisy te uzupełniają się nawzajem, umożliwiając realizację zasady pełnego odszkodowania. Jeżeli wydatki, służące zapewnieniu spełnienia przez budynki wymagań technicznych, zwiększą wartość nieruchomości, to odszkodowanie przyznane na podstawie art. 129 ust. 2 p.o.ś. obejmujące zmniejszenie wartości nieruchomości powinno ulec odpowiedniej redukcji. Z kolei w razie, gdy wydatki te nie doprowadzą do wzrostu wartości nieruchomości, odszkodowanie z art. 129 ust. 2 p.o.ś. powinno skompensować całość zmniejszenia wartości nieruchomości na skutek ograniczeń wprowadzonych (...). Natomiast w przypadku, gdy poniesienie tych kosztów wyjątkowo spowoduje spadek wartości nieruchomości, to zmniejszenie wartości nieruchomości z tego tytułu oznaczać będzie powstanie szkody kompensowanej na podstawie art. 129 ust. 2 p.o.ś., tylko wtedy, gdy zmniejszenie to pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym (art. 361 § 1 k.c.) z ograniczeniami wprowadzonymi (...), wymagającymi spełnienia przez budynki określonych wymagań technicznych (zob. art. 136 ust. 3 p.o.ś.). W każdej z tych sytuacji poszkodowanemu służy równoległe roszczenie odszkodowawcze obejmujące koszty rewitalizacji akustycznej, o ile zostaną spełnione przesłanki z art. 136 ust. 3 p.o.ś.

Roszczenie odszkodowawcze powodów nie znajduje oparcia w art. 129 ust. 2 p.o.ś. nie tylko z przyczyn wskazanych wyżej, ale także dlatego że niewprowadzenie przez uchwałę sejmiku wojewódzkiego z 30 stycznia 2012 r. wymagań technicznych w odniesieniu do budynków posadowionych na nieruchomościach powodów oznacza, iż nieruchomości te nie doznają w tym zakresie ograniczeń sposobu korzystania z nieruchomości w rozumieniu tego przepisu.

Jak bowiem słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 20 kwietnia 2021 r., (...) 5/21, jeżeli uchwała o utworzeniu (...) wprowadza podział na strefę wewnętrzną i strefę zewnętrzną, a na terenie tej drugiej nie przewiduje podwyższonych wymagań technicznych dla budynków mieszkalnych wznoszonych w przyszłości - zastrzegając obowiązek zapewnienia właściwego klimatu akustycznego, przez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej, jedynie dla istniejących tzw. budynków wrażliwych, przeznaczonych do pobytu ludzi (szpitali, domów opieki społecznej i związanych ze stałym lub czasowym pobytom dzieci i młodzieży) - to bezpodstawnym jest wniosek, że takie wymagania dotyczą także budynków mieszkalnych. Nie można więc przyjąć, że właściciel budynków mieszkalnych doznaje ograniczeń w sposobie korzystania z nieruchomości, skutkujących powstaniem szkody, która powinna być zaspokojona przez zasądzenie od naruszydiciela kosztów wprowadzenia zabezpieczeń akustycznych. Odmienne interpretacja pomijałaby jednoznaczne zróżnicowanie ograniczeń wprowadzonych na terenie (...) dla budynków o innym przeznaczeniu.

Trafnie więc Sąd Apelacyjny uznał, że art. 136 ust. 3 p.o.ś. nie może stanowić podstawy dla dochodzenia przez powodów odszkodowania, dlatego że nieruchomość powodów jest położona w takiej strefie (...), w której nie wprowadzono wymagań technicznych odnoszących się do budynków powodów. Taką podstawą nie może być jednak również art. 129 ust. 2 p.o.ś., skoro nienależenie takich wymagań jest równoznaczne z nieistnieniem ograniczeń sposobu korzystania z nieruchomości według tego przepisu.

Co więcej, jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 28 października 2022 r., III CZP 100/22 (OSNC 2023, nr 6, poz. 58), właścicielowi nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania, o którym mowa w art. 135 p.o.ś., nie przysługuje odszkodowanie w wysokości odpowiadającej kosztom zapewnienia w budynku znajdującym się na tej nieruchomości odpowiedniego klimatu akustycznego, jeżeli koszty te nie zostały poniesione. Rezultat wykładni literalnej wskazanego przepisu jest jednoznaczny. Próba argumentacji, że ze wskazania przez ustawodawcę na koszty poniesione miałyby wynikać, iż chodzi także o koszty nieponiesione, byłaby interpretacją contra legem, podważającą założenie o racjonalności ustawodawcy.

W szczególności zapłata na rzecz właściciela nieruchomości nieponiesionych kosztów rewitalizacji akustycznej nie stanowi zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej w rozumieniu art. 363 § 1 k.c., gdyż koszty te nie wynikają z zastosowania metody dyferencyjnej - dopóki odpowiedni wydatek nie zostanie poniesiony, szkoda w tej wysokości nie dotyka jeszcze aktywów właściciela. Odmienny wniosek można byłoby ewentualnie przyjąć, gdyby na właściciela ciążył skonkretyzowany, prawny obowiązek dostosowania budynku pod względem technicznym. W takiej sytuacji nie byłoby wykluczone uznanie wskazanych kosztów za element szeroko rozumianych pasywów poszkodowanego, które zgodnie z dominującym stanowiskiem uwzględnia się przy szacowaniu wysokości odszkodowania metodą różnicy. Taki obowiązek w okolicznościach sprawy nie istnieje, a co więcej - w odniesieniu do nieruchomości powodów uchwała ustanawiająca (...) nie wprowadziła żadnych wymagań technicznych dotyczących budynków.

Zatem nieponiesione koszty rewitalizacji akustycznej budynku nie stanowią szkody w majątku właściciela nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania (art. 135 p.o.ś.) i nie mogą uzasadniać przyznania odszkodowania ani na podstawie szczególnego art. 136 ust. 3 p.o.ś., ani na podstawie ogólnych zasad regulujących ustalanie istnienia i zakresu szkody majątkowej, w tym art. 129 ust. 2 p.o.ś.

Sąd Apelacyjny przy ponownym rozpoznaniu sprawy zważył co następuje

Apelacja pozwanego okazała się zasadna.

Zgodnie z art. 398²⁰ kpc, sąd, któremu sprawa została przekazana, związany jest wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji dotyczące istoty sprawy i przyjmuje je za własne, natomiast kierując się wykładnią przepisów prawa dokonaną przez Sąd Najwyższy dokonał odmiennej oceny prawnej, co doprowadziło ostatecznie do uwzględnienia apelacji poprzez zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości.

W pierwszej kolejności Sąd Najwyższy wskazał, że art. 129 ust. 2 p.o.ś. posługuje się pojęciem szkody majątkowej, nieodbiegającym od ujmowania tej instytucji na gruncie ogólnych zasad odpowiedzialności odszkodowawczej. Przyjmuje się powszechnie, że ustalenie zaistnienia szkody i jej rozmiaru odbywa się przy zastosowaniu metody dyferencyjnej (różnicy). Polega ona na zestawieniu wartości majątku poszkodowanego faktycznie istniejącej z wartością tego majątku, która istniałaby, gdyby nie zaszło zdarzenie szkodzące, czyli w okolicznościach sprawy - wprowadzenie ograniczeń wynikających z ustanowienia oOU (zob. uchwały SN z 7 kwietnia 2022 r., III CZP 80/22, OSNC 2022 nr 11, poz. 106, i z 29 kwietnia 2022 r., II CZP 81/22, OSNC 2023 nr 1, poz. 3, oraz wyroki SN: z 20 kwietnia 2021 r., II CSKP 5/21, OSNC 2022 nr 2, poz. 17; z 7 maja 2021 r., (...) 42/21; z 23 czerwca 2022 r., (...) 262/22; z 6 października 2022 r., (...)).

Z tej perspektywy koszty poniesione przez właściciela nieruchomości na rewitalizację akustyczną budynku nie mogą być traktowane jako szkoda. Co prawda poniesienie tych kosztów (wydatki) oznacza zmniejszenie aktywów właściciela, ale poczynienie nakładów na budynek (nieruchomość), co do zasady jednocześnie zwiększa jego wartość, a więc również aktywa właściciela. Przy czym stosunkowo rzadko wzrost wartości nieruchomości będzie równy kwocie poniesionych kosztów. Z reguły wzrost jej wartości będzie niższy lub wyższy od kwoty wydatków. Wyjątkowo,

wzłaszcza gdy nakłady obniżą wartość użytkową lub estetykę budynku, poniesienie przez właściciela określonych kosztów może też doprowadzić do spadku wartości nieruchomości.

Oznacza to, że art. 136 ust. 3 p.o.ś. jest przepisem szczególnym (także wobec art. 129 ust. 2 p.o.ś.) rozciągającym, względem ogólnych zasad, zakres szkody na koszty poniesione na rewitalizację akustyczną (zob. wyroki SN z 20 kwietnia 2021 r., II CSKP 5/21, OSNC 2022, nr 2, poz. 17, i z 23 marca 2022 r., (...) 286/22). Nie jest więc istotne, czy poniesienie tych kosztów doprowadziło do wzrostu czy spadku wartości nieruchomości. Nawet zatem, jeżeli skutkiem wykonania prac, mających poprawić klimat akustyczny budynku, byłby wzrost wartości nieruchomości o kwotę wyższą niż kwota wydatków (co w świetle metody dyferencyjnej prowadziłoby do wniosku o nieistnieniu szkody), całość poniesionych w tym celu kosztów jest według art. 136 ust. 3 p.o.ś. zaliczana do szkody.

Nie jest zatem możliwe objęcie odszkodowaniem zasądzonym na podstawie art. 129 ust. 3 p.o.ś. kosztów rewitalizacji akustycznej, o których mowa w art. 136 ust. 3 p.o.ś. Koszty te nie są bowiem kompensowane na podstawie ogólnych zasad, do których nawiązuje ten pierwszy przepis. Stanowią bowiem składnik szkody tylko w rozumieniu art. 136 ust. 3 p.o.ś., będącego przepisem szczególnym.

Dalej Sąd Najwyższy podniósł, że roszczenie odszkodowawcze powodów nie znajduje oparcia w art. 129 ust. 2 p.o.ś. nie tylko z przyczyn wskazanych wyżej, ale także dlatego że niewprowadzenie przez uchwałę sejmiku wojewódzkiego z 30 stycznia 2012 r. wymagań technicznych w odniesieniu do budynków posadowionych na nieruchomościach powodów oznacza, iż nieruchomości te nie doznają w tym zakresie ograniczeń sposobu korzystania z nieruchomości w rozumieniu tego przepisu.

Jak bowiem słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 20 kwietnia 2021 r., (...) 5/21, jeżeli uchwała o utworzeniu (...) wprowadza podział na strefę wewnętrzną i strefę zewnętrzną, a na terenie tej drugiej nie przewiduje podwyższonych wymagań technicznych dla budynków mieszkalnych wznoszonych w przyszłości - zastrzegając obowiązek zapewnienia właściwego klimatu akustycznego, przez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej, jedynie dla istniejących tzw. budynków wrażliwych, przeznaczonych do pobytu ludzi (szpitali, domów opieki społecznej i związanych ze stałym lub czasowym pobytom dzieci i młodzieży) - to bezpodstawnym jest wniosek, że takie wymagania dotyczą także budynków mieszkalnych. Nie można więc przyjąć, że właściciel budynków mieszkalnych doznaje ograniczeń w sposobie korzystania z nieruchomości, skutkujących powstaniem szkody, która powinna być zaspokojona przez zasądzenie od naruszydiciela kosztów wprowadzenia zabezpieczeń akustycznych. Odmienna interpretacja pomijałaby jednoznaczne zróżnicowanie ograniczeń wprowadzonych na terenie (...) dla budynków o innym przeznaczeniu.

Dalej SN wskazał, że zapłata na rzecz właściciela nieruchomości nieponiesionych kosztów rewitalizacji akustycznej nie stanowi zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej w rozumieniu art. 363 § 1 k.c., gdyż koszty te nie wynikają z zastosowania metody dyferencyjnej - dopóki odpowiedni wydatek nie zostanie poniesiony, szkoda w tej wysokości nie dotyka jeszcze aktywów właściciela. Odmienny wniosek można byłoby ewentualnie przyjąć, gdyby na właścicielu ciążył skonkretyzowany, prawny obowiązek dostosowania budynku pod względem technicznym. W takiej sytuacji nie byłoby wykluczone uznanie wskazanych kosztów za element szeroko rozumianych pasywów poszkodowanego, które zgodnie z dominującym stanowiskiem uwzględnia się przy szacowaniu wysokości odszkodowania metodą różnicy. Taki obowiązek w okolicznościach sprawy nie istnieje, a co więcej - w odniesieniu do nieruchomości powodów uchwała ustanawiająca (...) nie wprowadziła żadnych wymagań technicznych dotyczących budynków.

Zatem nieponiesione koszty rewitalizacji akustycznej budynku nie stanowią szkody w majątku właściciela nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania (art. 135 p.o.ś.) i nie mogą uzasadniać przyznania odszkodowania ani na podstawie szczególnego art. 136 ust. 3 p.o.ś., ani na podstawie ogólnych zasad regulujących ustalanie istnienia i zakresu szkody majątkowej, w tym art. 129 ust. 2 p.o.ś.

W sprawie poza sporem jest, że nieruchomości powodów, znajdują się w strefie zewnętrznej oou lotniska P.-Ł..

Powodowie nie wykazali w sprawie, aby ponieśli na chwilę obecną jakiegokolwiek nakłady z tytułu rewitalizacji akustycznej swoich budynków. Tym samym brak było możliwości uwzględnienia roszczenia powodów także z tej podstawy prawnej.

Wobec dokonania odmiennej wykładni prawa, zwłaszcza art. 129 ust.2 ustawy prawo ochrony środowiska aniżeli przyjął to Sąd I instancji stwierdzić należało, że roszczenia powodów nie zasługiwały na uwzględnienie. Apelacja pozwanego okazała się zasadna, w konsekwencji zaskarżony wyrok należało zmienić poprzez oddalenie powództwa.

Konsekwencją zmiany zaskarżonego wyroku była zmiana rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu za I instancją. Powodowie wnosili o zapłatę kwoty 259.773,10 zł (odszkodowanie za spadek wartości i nakłady) . Wygrali sprawę co do kwoty 116.600 zł(odszkodowanie za spadek wartości, wyrok częściowy), , a przegrali co do kwoty 143,133 zł.(wartość nakładów). W związku z tym Sąd Apelacyjny uznał, iż strony powinny ponieść koszty postępowania za I instancje po 50% i zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c. szczegółowe rozliczenie tych kosztów pozostawił referendarzowi sądowemu.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 i § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Na koszty te składa się opłata od apelacji 7.159 zł , opłata od skargi kasacyjnej w kwocie 7.159 zł oraz koszty wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego w Sądzie Apelacyjnym i przed Sądem Najwyższym w kwocie po 4.050 zł. Łącznie 22.418 zł.

R. M.

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu na podstawie § 100a ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym.

St. sekr. sąd. K. S.